

VILNIUS UNIVERSITY

Simona
BIELIŪNĖ

School Cultural Features Favorable for Resocialization: the Case of Child Socialization Centers

SUMMARY OF DOCTORAL DISSERTATION

Social science
Education Science S 007

VILNIUS 2019

This dissertation was written between 2012 and 2018 at Vilnius University.

Academic supervisor –

Prof. Habil. Dr. Vilija Targamadžė (Vilnius University, Social Sciences, Education – S 007)

This doctoral dissertation will be defended in a public/closed meeting of the Dissertation Defence Panel:

Chairwoman – Doc. Dr. Irena Stonkuvienė (Vilnius University, Social Sciences, Education – S 007).

Members:

Prof. Dr. Rūta Girdzijauskienė (Klaipėda universitetas, Social Sciences, Education – S 007);

Prof. Dr. Odeta Merfeldaitė (Mykolo Romerio universitetas, Social Sciences, Education – S 007);

Prof. Dr. Audra Skukauskaitė (University of Central Florida, USA, Social Sciences, Education – S 007);

Prof. Dr. Rimantas Želvys (Vilnius University, Social Sciences, Education – S 007).

The dissertation shall be defended at a public meeting of the Dissertation Defence Panel at 3 p.m. / on 11 December 2019 in Vilnius University Faculty of Philosophy, room 201.

Address: Universiteto 9/1, LT-01513, Vilnius, Lithuania.

Tel.: +370 5 2667606, Fax. +370 5 2667600, e-mail: fsf@fsf.vu.lt.

The text of this dissertation can be accessed at the libraries of (name of the institutions granted the right to conduct doctoral studies in alphabetical order), as well as on the website of Vilnius University: www.vu.lt/lt/naujienos/ivykiu-kalendorius

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Simona
BIELIŪNĖ

Resocializacijai palankūs mokyklos
kultūros bruožai: vaikų socializacijos
centrų atvejis

DAKTARO DISERTACIJOS SANTRAUKA

Socialiniai mokslai,
edukologija S 007

VILNIUS 2019

Disertacija rengta 2012 – 2018 metais Vilniaus universitete.

Mokslinė vadovė –

Prof. habil. dr. Vilija Targamadžė (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, edukologija – S 007).

Gynimo taryba:

Pirmininkė – **doc. dr. Irena Stonkuvienė** (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, edukologija – S 007).

Nariai:

Prof. dr. Rūta Girdzijauskienė (Klaipėdos universitetas, socialiniai mokslai, edukologija – S 007);

Prof. dr. Odeta Merfeldaitė (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, edukologija – S 007);

Prof. dr. Audra Skukauskaitė (Centrinės Floridos universitetas, Jungtinės Amerikos Valstijos, socialiniai mokslai, edukologija – S 007);

Prof. dr. Rimantas Želvys (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, edukologija – S 007).

Disertacija ginama viešame Gynimo tarybos posėdyje 2019 m. gruodžio mėn. 11 d. 15 val. Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto 201 auditorijoje.

Adresas: Universiteto g. 9/1, LT-01513, Vilnius, Lietuva.

Disertaciją galima peržiūrėti Vilniaus universiteto bibliotekoje ir VU interneto svetainėje adresu: <https://www.vu.lt/naujienos/ivykiu-kalendorius>

SUMMARY

INTRODUCTION

Relevance of the Topic. Culture as an important dimension of school effectiveness and improvement has been analyzed by scientists for four decades. The acquired data have grown into a world-wide theory that integrates the aspects of student achievements, school activity and its development which, while closely related, are not identical (Hargreaves, 2001; Townsend, 2007; Reynolds et al., 2016; etc.). The influence of school culture on school achievements has also been emphasized in the Good School Concept which was approved by the Lithuanian Government in 2015. This concept is aimed at preconditions for improving the quality level of local school activity. In the view of theory and education policy, culture is treated as a tool for identifying the features of current and projected culture that are used to monitor the realistic development of school (Goodlad, 1975; Stoll, 1998; Fullan, 2007; Bernhardt, 2016; etc.).

The development of schools, being part of the educational system, is not a novelty; it is more like an inevitable, immutable and global process during which evolves a problem of differentiating between a real and a simulated development (Targamadzė, 2017). This is important in discussing the status of non-traditional schools that are meant solely for delinquent children: the government was constantly changing its purpose based on social and political position, educational paradigms and transforming treatment of juvenile delinquents (Bieliūnė, 2016). This change was relatively radical, based on international regulations (UN Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice, 1985; UN Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty, 1990). For quite a long time schools were expected to protect society from the inappropriate behavior of young people through isolating them. Now these educational institutions are meant to be more open and to

emphasize the integration of their students into society. Legally, the medium care system is implemented for this purpose, taking place in closed-type schools, i.e., child socialization centers (The Law of the Republic of Lithuania on Minimal and Medium Care, 2007; 2010; 2016). Today the main purpose of such organizations is the resocialization of children with unfavorable psychosocial development (Merkys, 2002; Oetting and Lynch, 2007).

Tangible changes in the process of resocialization come very slowly – this is demonstrated by the scientific surveys (Muncie, 2008; Dunkel, 2014, Sakalauskas, 2015; etc.) on the implementation of juvenile justice in the US and Europe (including Lithuania). Scientific research, analysis and operational audits in child socialization centers from different periods seem to be very critical when evaluating the results of student resocialization and the expertise of employees or school environment. The scientists (Merkys et al., 2002; Šapelytė and Alifanovienė, 2009; Bakutyte et al., 2013) identify these institutions as total institutions demonstrating overly high operational stability and ignoring the outside changes in theoretical and legal contexts. In 2013 the National Audit Office of Lithuania conducted an audit that showed that the implementation of the child medium care system is ineffective and one of the main factors is too high a number of children returning to child socialization centers.

On the one hand this shows that school activity does not induce changes in student behavior, while on the other hand the concept of resocialization is very abstract, therefore it is not clear what are both the effect of students' achievements in this field and the results of the school activity. The purpose of the resocialization is often defined as the replacement of the child's acquired values with new ones because delinquent behavior is related to defiance and resistance to universally accepted values. In other words, resocialization is identified as a conflict between the things the child has learnt and the things he/she is taught in the institution (Berger and Luckman, 1999; Berry et al., 2002). This process thereby includes the

restoration of social status, the creation of a new identity and role in society while being in a favorable social educational environment (Michailovič, 2001; Liaudanskienė and Leliūgienė, 2007; Berns, 2009; Cox et al., 2003). From a sociocultural perspective the resocialization of minors is often related to the requirements of institutions while emphasizing their aim to compensate an individual's failures and defects in the socialization process (Clausen 1968; Daly, 1991; Scott, 2011). In this context the idea of resocialization is aimed at an environment where an individual is encouraged intentionally to seek change, develop their skills, improve and adjust to social expectations.

Despite the fact that the results students and schools are trying to achieve are not clearly defined we can assert that the culture of a child socialization center is definitely the base for resocialization in such institution: school culture is a holistic entity that embraces and influences the whole school community (Zhu et al., 2011, p. 557). According to Sakalauskas (2015, p. 54) the results of an individual's resocialization and his/her integration into the community depends on the ideological values and practices that dominate in the closed-type institution. Therefore unchanging practice in the resocialization of delinquent individuals can be interpreted using the conclusions made by Fullan (2007, p. 25): in the course of the continuous search for change most schools remain unchanged because they try to restructure instead of reculture. In reality child socialization centers have already been reformed a few times: changes in the legislation governing their activity led to changes in their purpose, founders, structure, names, activity model descriptions. However, the culture, which is the factor for school stability and is related to the educational results of these institutions (Owens, 2001), is still not studied in order to better understand the existing or projected culture features for favorable resocialization.

After reviewing the research already carried out it is obvious that the culture of child socialization centers as an essential factor

influencing the results of the school activity was not studied in a holistic way, nor was its relation to the children resocialization identified. We should agree with Sakalauskas' (2007, p. 11–12) insight that “recognizing the social importance of young offender behavior and looking into the reality of the social life in Lithuania we must admit that the scientific, pedagogic, organizational, institutional and professional analysis of this behavior and the base for social monitoring is really poor in various aspects”. After more than a decade this remains important today.

The subject of this research includes the relation between school culture and student resocialization constructs where data of the surveys conducted in child socialization centers are also important to the extent of the research on the subject in terms of theory – all these aspects are equally important and therefore are analyzed in parallel.

Organizational culture is analyzed from different perspectives. This implies an interdisciplinary nature of the culture concept. Depending on the interpretation of the organizational culture it can be analyzed from the view of: an anthropological aspect that shows its importance and illustrates processes related to its creation and establishment (Geertz, 1973; Fitzgerald, 1992; Keyton, 2005; Alvesson, 2011; etc.); a managerial aspect that is meant to point out its relation to the results of the activity and possibilities for change aimed at higher effectiveness for their employees or clients (Earley and Weindling, 2004; Shein, 2010; Cameron and Quinn, 2011; Bipath, 2012); and an educological aspect that is often oriented to the cultural expression, school development and change (Hargreaves, 1995; Maslowski, 2001; Wilson and Cattell, 2005; Tahir et al., 2010; Zhu et al., 2011; etc.). On the other hand the concept of the school culture in scientific research is often identified as a climate that is usually perceived as an individual perception of each organization member that relates to his/her emotions and experience (James et al., 2008; Van Houtte and Van Maele, D., 2011) – the difference of these concepts is also discussed in this research.

For quite a long time foreign scientists (Sarason, 1996; Scheerens, 2000; Teddlie and Reynolds, 2000; Fisher et al., 2012; Hopkins et al., 2016; etc.) treated school culture as a base for organization identification, evaluation and implementation of the change. However, over the last few decades the established discourse for evaluation of school effectiveness gradually has been replaced by a school improvement theory focused on holistic revelation of the culture. The conducted research showed the importance of organizational culture for its operation (Levine and Lezotte, 1990; Scheerens et al., 2004; Bryk, 2010; Negis-Isik and Gursel, 2013), teacher job satisfaction (Lok and Crowford, 1999, 2004; Erdem and Demirel, 2007), inner communication (Brown and Starkey, 1994; Hadson et al., 2015), implementation of child welfare policy in schools (Van Gasse et al., 2016), and better academic achievements for students (Townsend, T., 2007; Van Maele and Houtte, 2011).

The importance of school culture to student socialization is not a new aspect. It was widely discussed by Lithuanian scientists: Jucevičienė et al. (2000) analyzed the relation between university culture and the student socialization process; Targamadžė (2006) conducted research on the importance of the culture in gymnasiums to student socialization; Žukauskienė (2009) studied the perception of organizational culture and its importance during socialization; Zuoza (2011) discovered the relation between organizational culture and student socialization. Yet the above mentioned research was aimed at socialization as the process of becoming a member of an educational institution or other organizational community, while this research focuses on the (re)socialization process as a whole life process, during which a child socialization center is basically the primary institute that helps a child seek change in his/her behavior in the course of certain period.

There is not so much research carried out in this context: Merkys et al. (2002) employed ethnographic research methods and analyzed the aspects of school activity that may be related to the

separate elements of school culture, however, at that time the purpose of these schools was different, they were seen differently in society and the concept of the resocialization was different; Alifanovienė and Šapelytė (2009) published an article where the subject was pedagogue attitude to delinquent children or young offenders. This article obviously reflects their practical experience in a child socialization center and their relation to the school culture. However, they used the data from the previously mentioned research; the research of Indrašienė et al. (2011) was mainly aimed at the adaptation, organization and provision of sociopedagogical support, and relationships where all these elements were treated as aspects for the culture analysis, while the attribution to this phenomenon was not expressed. Bakutyte et al. (2013) focused on the management of the resocialization processes; however, the main emphasis was put on the formation of delinquent behavior, and technical implementation of the provisions in the Law of the Republic of Lithuania on minimal and medium care (procedures, terms and other aspects).

The overall review of these studies shows that not only the culture of child socialization centers and its importance to performance was not yet recognized, but the analysis of individual aspects of cultural expression is one-sided – activities are mostly revealed on the basis of illustrating negative practices rather than positive, proven examples. Having said that, it is often the case that researchers focus on securing the rights and interests of children with delinquent behavior or expressing the physical environment as an external culture overshadows the educological perspective – helping such schools discover ways and opportunities to act differently.

The Scientific Problem of the Research. School culture is the main variable when analyzing school effectiveness and its influence on student achievement and identifying the needs and content for qualitative development (Louis and Lee, 2016). This relates to the thing that culture is treated as “a complex of basic preconditions, norms, values and artefacts that is common for all

school members and that affect their activity at school” (Maslowski, 2001, p. 8–9). Over the last few decades much research has been carried out using this logic (Shoen, 2005; Townsend, 2007; Strand, 2010; Reynolds et al., 2016; etc.); their findings lead to the formulation of culture characteristics for good school activity results that are used as guidelines for educational institutions seeking improvement. Paradoxically they interpret school effectiveness in a traditional view – through high academic achievement.

This trend in scientific research has been criticized (Kyriakydes, 2005; Creemers and Kyriakides, 2008; Wringley, 2004) because of a narrow and unidirectional attitude to school activity and the interpretation of the projected results – leaving aside academic achievement, school is place for children to be prepared for independent life, transferring the local cultural heritage etc. In other words, the long-lived tradition to “measure” schools based on their students’ reading, arithmetic or other academic achievements became inadequate because it reflects only one of many fields in school activity which is not necessarily the most important. This is to be proved by much ongoing research (Van Gasse et al., 2016) where school culture is analyzed as a safe emotional environment, child welfare policy implementation, development of personal identity and other aspects which lead to school effectiveness. Therefore the change in the concept of school effectiveness results in the change of determining cultural factors – this shows why previously defined school culture characteristics cannot be used for child socialization centers, as these characteristics are highly oriented to academic achievement, while these centers are oriented to the resocialization of their students.

As a result, changes in schools as well as in child socialization centers are only possible when projected cultural features are clearly defined. When outlining the projected culture or possibilities for change we must realistically identify the existing culture, i.e., what is the attitude of school community members to already accepted school

values, norms, do they have any positive experience in resocialization and what are their expectations for possible change (Shoen, 2005; Fullan, 2007, Schein, 2010). In this context we raise the **following questions**: what are cultural characteristics in child socialization centers and how do we define evidence-based cultural features for favorable resocialization?

The Object of the Research – the culture of child socialization centers: resocialization.

The Aim of the Research – identifying the cultural features of child socialization centers in the view of favorable resocialization through the analysis of school effectiveness.

Objectives:

1. Defining the concept of the culture in child socialization centers and resocialization.
2. Giving theoretical grounds for the importance of the culture in child socializations centers to school effectiveness and possibilities for change.
3. Conducting an empirical study of the culture in child socialization centers through the analysis of school effectiveness.
4. Identifying features of school culture for favorable resocialization.

Research Methodology. The research uses a case study strategy according to Yin (2013) where both quantitative and qualitative methods are used. Having in mind that the culture in child socialization centers is analyzed from the view of resocialization, this research is classified as an explanatory case study. Conducting an embedded multiple case study, each case has its own elements for analysis. The case in this research is a school culture while the analysis units are child socialization centers. According to Yin (2013), the methodological approach of a case study is based on the constructivism paradigm that accepts people creating their own subjective representations of objective reality.

The research employs an abductive reasoning (Pierce, 1878), the logic inference, where a theory as a framework is used and combined together in order to define the contextual features. The **Competing Values Framework** by Cameron and Quinn (2011) was used as a theoretical framework for all stages of this research. This theoretical model enables us to narrow down a wide-ranging construct of the school culture while its components are used as a base for the elaboration on the theory in the context that is still not amplified.

Ontological Approach in the Research. Carrying out research on the culture in child socialization centers the reality is defined according to the structural functionalism approach (Parsons, 1951): a society is defined as a system of specific structure which is supported by a moral consensus, i.e., unanimous acceptance of the same values. This is used to define the purpose of child socialization centers in the society – the aim is prosocial child behavior matching the norms of society. Supposedly this closed-type school when exercising the delegated functions is responsible for maintaining social order in society, meeting the needs and expectations of society, and transferring local culture to the students.

Epistemological Approach in the Research. In the perspective of the structural functionalism theory the results of people's activity are defined as a result of the learning of cultural symbols which is based on the interactions of the participants in an educational process where these interactions are controlled by norms and values. This research employs a social constructivism as epistemological approach in order to explain the process of student resocialization in child socialization centers. According to Berger and Luckmann (1966) the logic of constructing a social reality, students in child socialization centers experience, assess and interpret, and at the same time relate their interpretations to previous interpretations and experiences. Therefore, school environment, relationships with peers, pedagogues, mentors, administrative members and other individuals are extremely important for behavioral change.

Axiological Approach in the Research. The interpretation of school culture values in this research is based on the axiological relativism approach that defines a value as a phenomenon in human consciousness which is ontologically independent of the entity. Values are seen as a basic determinant for behavior, they are used as behavioral guidelines or as a reference for desirable, prioritized actions. In this way, the values of child socialization center culture are defined as any actions of the employees that have any effect or are identified as a target for the students in the resocialization process.

Logical Model of the Research. The stages of the conducted case study are the following:

1. Theoretical study aimed at reasoning of the concepts and model used.
2. Pilot quantitative study aimed at defining cultural features of the child socialization centers and case sampling.
3. A cultural development of two child socialization centers discovered during the collection and the analysis of qualitative data.
4. Practice-based school culture features favorable for the resocialization discovered after summarizing the empirical data.

Theoretical and Practical Relevance of the Research. The theoretical relevance of the research is based on the development of the existing theory adding the newly defined school culture features that are targeted at student resocialization and therefore are used for the evaluation of the school effectiveness as the most relevant view point. The abductive logic used in the methodology of the case study enabled us to apply a theoretical model during the analysis of the empirical data; this model is defined as a framework for the research and is used to explore the unknown context. This enabled us to narrow down a wide-ranging concept of the school culture as well as to expand theoretically the application field for the Competing Values Framework (Cameron and Quinn, 2011), i.e., different cultural aspects

as factors for the effectiveness of child socialization centers are analyzed and interpreted in the context of resocialization. Cultural features favorable for resocialization were then identified while their description created a background for the theoretical evaluation of school culture in an unusual way helping us to understand the main components of cultural concept favorable for the resocialization and the important trends for the integration of the delinquent children.

The practical relevance of the research is based on a nontraditional concept of school effectiveness that is oriented to the creation of school culture favorable for the resocialization process rather than academic achievements: it can be used as a base for the practical employment of cultural features favorable for resocialization both during the evaluation of the included children socialization centers and planning for possible improvement. Obviously the above mentioned analysis and its logic can be used a base for the future monitoring of child socialization centers targeted at the identification of specific measures for activity improvement. Having in mind the continuous problem of the possible improvement of the child medium care implementation, this work can also be used in considering the changes and additions to the legal regulation which in turn can improve the image of this type of school.

Structure of the Research. This work includes an introduction, parts of methodological and empiric data analysis, scientific discussion, conclusions, recommendations, references and appendices. The scope of the work is 264 pages which include 28 graphics, 52 tables, 230 units of reference and 4 appendices.

CONCLUSIONS

1. The analysis of **organizational culture** as an interdisciplinary construct showed the complexity of the context for its interpretation and application of its content, which highlighted the possibilities of shaping and changing the school culture in order to improve the results of the activity. It is theoretically justified that for a deep knowledge of the organizational culture, the value level is the most relevant to flesh out a very broad concept of organizational culture and to focus on those aspects of organizational behavior that are relevant to the effectiveness of the child socialization centers. Methodologically opposing views are combined: on the one hand, the culture is viewed as a single, integral phenomenon, on the other hand, the culture is analyzed as a self-contained phenomenon of subcultures exploring more in-depth individual cultural fragments directly related to the successful re-socialization of children. This created preconditions for a diagnostic look at the culture of child socialization centers, as well as for exploring the expression of a culture favorable to student resocialization, identifying the features of school culture that are conducive to resocialization.

2. The concept of **resocialization of children**, according to the constructed logic of the research, is oriented to the disclosure of the relations between the school culture and its activity efficiency, which includes the significance of goals, coordination of priorities, sharing of responsibilities, and observance of norms in the community. From this perspective, the process of resocialization has been viewed as a repeated socialization, which requires primary school intervention and conscious action to help students replace their existing values with new ones that are acceptable to the society. The analysis of empirical data on the content of school activities and the principles of its implementation explains what and how at the organizational level it helps to ensure children's resocialization as the main goal of child socialization centers – the results obtained are

identified as the evidence of school effectiveness. In this context, the importance of solely academic achievements traditionally raised by school culture research is disclaimed, and the educational environment favorable to resocialization is identified as an alternative to assessing the **effectiveness** of such non-traditional **school activities**.

3. Profiles revealing the cultural characteristics of child socialization centers have shown that different cultural aspects are treated very similarly by employees – the absence of strong priorities according to the Competing Values Framework from a scientific perspective is generally considered to be an untapped internal resource of the institution, i.e., **culture is considered to be self-formed** and maintained inertly. In this context, an aspect of change that is equally relevant to the development of education or juvenile justice systems in general, and to the researched child socialization centers whose cultures are conditioned by external contexts and internal efforts to achieve better outcomes, is particularly important. Following this logic, the dissertation explores **issues of simulated and real change**, which are intertwined with the results of the restructuring by school founders and the results of the re-culturing of the child socialization center itself.

4. The analysis of the culture in child socialization centers in terms of resocialization has confirmed the importance of a **sociocultural** approach that emphasizes the interaction between school community performance and state requirements for a specialized educational institution for children with delinquent behavior. For this reason, the practice of resocialization by child socialization centers has been explored as a cultural expression, focusing on both common organizational values and externally imposed imperatives for these schools, the results of which have revealed a **congruence between the values** of schools and their adult employees. This means that the diagnostic evaluation of individual

closed-type school cultures has shown uneven levels of socialization among employees, i.e., possible differences of opinion between the school and its individual members regarding the significance of the school cultural values in the planning and implementation of the child resocialization process. On the basis of the insights obtained, the field of changes that can be implemented by child socialization centers was also identified – the harmony of values of the individual, organization and society, which connects their relations and interests.

5. The experience of informants involved in the analysis of the school's **cultural expression** revealed the content and principles of good practice or values to be pursued, illustrated from the life of each school by examples of creating a favorable environment for delinquent children to resocialize. By methodologically examining culture and showing the differences of subcultures according to their status in the organization, the most relevant cultural factors for resocialization were highlighted. By analyzing the content of the expression of the cultural orientation of both schools and by using repetitive aspects, the **features of the school culture that are favorable for resocialization** were identified. They are formulated according to the structure of the Competing Values Framework, i.e., each culture orientation is characterized by its significant aspects – the theoretical justification of this framework is developed, and the perspective of an alternative application of this theoretical framework is presented.

6. The change discussed in the framework of an **open system orientation** reveals a major shift in the direction of juvenile justice policy in a long term perspective: from the complete isolation of institutions from society to the community-based organization that gradually educates and helps children prepare for social integration. Against this background, the status and content of child socialization centers have been analyzed in a broader context: unlike hitherto, not only children, but also their parents and guardians are seen in the

process of resocialization, and their direct relationship with them is identified as demanding change. The biggest challenge so far underdeveloped is to accompany the child to the family after the child medium care has been completed. The informants emphasized the change in attitude towards children with delinquent behavior, the assessment of their individual needs and abilities, and, at the same time, the abandonment of unified activities or assistance and greater openness. Analyzing the qualitative data of both cases, it was concluded that the school can achieve this through a variety of methods and tools, a non-monotone educational process and a wide range of specialist support. Providing the foundations of a profession for children, the integration of formal and non-formal education and the professional supervision of the employees in the child socialization center are among the most important factors in achieving this change.

7. When researching the **orientation to rational goal**, the main focus is on explaining the process of student resocialization. The experiences of informants have shown that successful resocialization is seen as a joint result of both child and school efforts, as evidenced by the expression of the child's prosocial behavior, or the establishment or restoration of relationships with important relatives and other people. This requires the development of an alternative school environment, both physical and social, for the child's past, and the involvement of people close to him or her who are significant to the child. The school activities with the child emphasize the realism of the goals being pursued and moving the child towards the goal according to his or her ability and needs rather than those of the employees. The analyzed content of resocialization implementation and evaluation from the perspective of those working in schools revealed the importance of life context, emphasizing both positive and unexpected or negative situations and their specific emotions that may arise in any member of society – the need for such experiences is

understood to be one of the most important factors in achieving the goals of children's resocialization.

8. The analysis of the **orientation towards internal activity** allows to state that the closed-type system, which has existed for many years and strove to ensure the best interests of the child in it, resulted in quite detailed regulation of activities regarding the child's communication, behavioral assessment or assistance. However, the content of formal rules and other documents is much broader as in any other organization, there are unwritten norms known to all members of the organization, and there is good school practice. Discussions with the research informants revealed that the most important thing in the content of internal activity is the integration of societal norms into school life, the structuring of time and activities, which are perceived as external boundaries that help the child to define his or her internal boundaries. International documents highlight the importance of this type of school activity outside the institution – it is also recognizable as a good practice for a child socialization center: informants highlighted planning and carrying out out-of-school activities as a prerequisite; they claimed to use alternative methods, forms of action and methods to implement it in the educational process. The simplicity and clarity of the rules, the involvement of children in the process for creation of these rules, and the unity of the adults, and consistent actions in this field, are among the factors that are most important to the internal order. Particular emphasis was placed on the topic of evaluating changes in child behavior, transparency of such a system in schools and attention to detail, where even the smallest effort of each child is noticeable and appreciated.

9. Study participants gave special attention to the **orientation towards human relations** as the basis for the favorable resocialization of children. Relationships include all individuals in the school environment and the interaction between them, the influence

they have on each other, the impact on overall performance. Analyzing the data describing this aspect shows that the adult being exemplary and empathic in communicating with the child is the key to building and maintaining a positive relationship. Both children and adults need a sense of security and readiness to help each other in the process of resocialization – these are mainly group pedagogues who spend most of their time with children and their role is often identified with the responsibilities of parents (guardians). A proven school experience has highlighted the ideal of a child socialization center employee – a positive leader who thinks critically, thinks about everything, takes interest in youth-related topics, has no prejudices, is capable of managing emotions, has a sense of humor, is devoted to his/her work and children, and considers equality to be a personal value. The staff of both schools emphasized that in order to achieve this in real life, the commonality of the people, mutual trust and communication, personality differences or problems in the school community should be considered as opportunities rather than hindrances.

SANTRAUKA

IVADAS

Tyrimo aktualumas. Kultūra kaip reikšmingas mokyklos veiklos efektyvumo ir tobulinimo matmuo moksliskai analizuojamas jau ketvirtą dešimtmetį – tyrimų pagrindu susiformavusi ir plačiai pasaulyje taikoma teorija (*angl. School effectiveness and improvement*) integruoja mokinių pasiekimų ir mokyklos vykdomos veiklos, jos gerinimo aspektus, kurie sąryšingi, bet ne tapatūs (Hargreaves, 2001; Townsend, 2007; Reynolds *et al.*, 2016; etc.). Mokyklos kultūros reikšmė jos siekiamiems rezultatams akcentuojama ir 2015 m. patvirtintoje Geros mokyklos koncepcijoje, kurios pagrindinis tikslas – „sudaryti prielaidas kelti šalies mokyklų <...> veiklos kokybės lygį“. Tiek teorinėje, tiek švietimo politikos plotmėje kultūra pripažįstama kaip instrumentas, padedantis identifikuoti esamos ir projektuoti norimos kultūros bruožus, kurių siekiant matoma reali mokyklos kaita (Goodlad, 1975; Stoll, 1998; Fullan, 2007; Bernhardt, 2016; etc.).

Mokyklų, kaip ir švietimo sistemos, kaita – jau nebėra naujas, veikiau neišvengiamas, inertiškai ir visuotinai vykstantis procesas, kurio metu vis dažniau paliečiami realių *versus* imitacinių pokyčių klausimai (Targamadžė, 2017). Jie aktualūs aptariant ir netradicinių mokyklų, skirtų išimtinai delinkventinio elgesio vaikams, padėtį: valstybė jų paskirtį reformulavo ne kartą, atsižvelgdama į socialinių, politinių požiūrių, ugdymo paradigmu bei reagavimo būdų į jaunus teisės pažeidėjus kaitą (Bieliūnė, 2016). Ši transformacija gana radikali ir pagrįsta tarptautinėmis direktyvomis (Jungtinių Tautų standartinės minimalios nepilnamečių justicijos įgyvendinimo taisyklėmis, 1985; Jungtinių Tautų nepilnamečių, iš kurių laisvė ribota, apsaugos taisyklėmis, 1990): ilgą laiką mokykloms kelti reikalavimai apsaugoti visuomenę nuo netinkamai besielgiančio jaunimo jį izoliuojant keičiami idėjomis, palaikančiomis šių ugdymo

įstaigų atvirumą ir pabrėžiančiomis mokinių integraciją visuomenėje. Teisiškai tuo tikslu yra įgyvendinama vaiko vidutinės priežiūros priemonė, kuri vykdoma uždaro tipo mokyklose – vaikų socializacijos centruose (Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymas, 2007; 2010; 2016). Šiandien tokių organizacijų vykdomos veiklos pagrindinis tikslas – sėkminga resocializacija vaikų, kurių psichosocialinė raida susiklostė nepalankiai (Merkys, 2002; Oetting ir Lynch, 2007).

Realūs resocializacijos vykdymo pokyčiai vyksta itin lėtai – tai patvirtina ir mokslininkų (Muncie, 2008; Dunkel, 2014, Sakalausko, 2015; etc.) nepilnamečių justicijos įgyvendinimo apžvalgos Jungtinėse Amerikos Valstijose, Europoje, taip pat ir Lietuvoje. Iki šiol skirtingais laikotarpiais atliktų mokslo tyrimų, analizių ar veiklos auditų vaikų socializacijos centruose išvados pasižymi kritiniu tonu tiek vertinant mokinių resocializacijos pasiekimus, tiek darbuotojų kompetencijas ar mokyklų aplinką. Mokslininkai (Merkys *et al*, 2002; Šapelytė ir Alifanovienė, 2009; Bakutytė *et al*, 2013) šias ugdymo įstaigas tapatina su totaliomis institucijomis, deklaruodami pernelyg didelį mokyklų veiklos stabilumą, jų išorėje vykstančios teorinio ir teisinio konteksto kaitos ignoravimą. 2013 m. atlikto Valstybės kontrolės audito išvadose vaiko vidutinės priežiūros įgyvendinimas įvardijamas kaip nerezultatyvus, o kaip vienas svarbiausių argumentų nurodomas didelis vaikų, kurie pakartotinai grįžta į vaikų socializacijos centrus, skaičius.

Viena vertus, tai rodo, kad šių mokyklų veikla galbūt nėra paveiki jų mokiniams, kita vertus – iki šiol resocializacijos sąvoka apibrėžiama ir aiškinama labai abstrakčiai, iki galo nėra aiškus ir mokinių pasiekimų šioje srityje, ir mokyklos veiklos rezultatų turinys. Dažniausiai resocializacijos paskirtimi nurodomas vaiko esamų vertybių keitimas naujomis, nes delinkventinio elgesio raiška siejama su nepaisymu ar priešinimusi visuotinai priimtinioms vertybėms. Kitaip tariant, resocializacija laikoma susidūrimu tarp to, ką vaikas yra išmokęs ir ko mokosi institucijoje vykstančių veiklų metu (Berger ir

Luckman, 1999; Berry *et al*, 2002). Taigi šis procesas apima socialinio statuso atkūrimą, naujo tapatumo, vaidmens visuomenėje kūrimą būnant tam tinkamoje socialinėje edukacinėje aplinkoje (Michailovič, 2001; Liaudanskienė ir Leliūgienė, 2007; Berns, 2009; Cox *et al*, 2003). Žvelgiant iš sociokultūrinės perspektyvos, nepilnamečių resocializacija dažniausiai siejama su reikalavimais institucijoms, siekiant pabrėžti jų paskirtį kompensuoti asmens nesėkmes ir trūkumus socializacijos procese (Clausen 1968; Daly, 1991; Scott, 2011). Šiame kontekste resocializacijos idėja dažniausiai yra orientuota į aplinką, kuri turi skatinti sąmoningą asmens siekį keistis, ugdytis, tobulėti ir kartu atitikti visuomenės keliamus lūkesčius šioje srityje.

Nepriklausomai nuo to, kad ir mokinio, ir mokyklos siekiamų rezultatų charakteristika gana neapibrėžta, galima konstatuoti, kad vaikų socializacijos centro kultūra yra resocializacijos institucijoje pagrindas: mokyklos kultūra yra holistinė būtis, kuri apima ir veikia visą mokyklos bendruomenę (Zhu *et al*, 2011, p. 557). Anot Sakalausko (2015, p. 54), nuo to, kokia vertybinė ideologija ir praktika įsivyrąja uždaroje įstaigoje, priklauso asmens resocializacijos bei integracijos bendruomenėje rezultatai. Tai reiškia, kad nekintanti delinkventų resocializacijos vykdymo praktika gali būti paaiškinama Fullan (2007, p. 25) išvadamis: nuolat siekdamas pasikeisti daugybė mokyklų lieka tokios pačios tik dėl to, kad vietoj rekultūrizavimo (*angl. reculturing*) vykdo restruktūrizavimą (*angl. restructuring*). Iš tiesų, siekiant pokyčių vaikų socializacijos centruose, jie reformuoti net keletą kartų: keičiantis jų veiklą reglamentuojančioms teisės normoms kito jų paskirtis, steigėjai, struktūros, pavadinimai, veiklos modelio aprašai, tačiau kultūra kaip stabilumą palaikanti jėga, tiesiogiai susijusi su šių ugdymo įstaigų veiklos rezultatais (Owens, 2001), iki šiol netyrinėta nei siekiant geriau suprasti esamus, nei projektuojant resocializacijai palankius kultūros bruožus.

Tai leidžia daryti išvadą, kad vaikų socializacijos centrų kultūra kaip jos veiklos rezultatams didžiulę įtaką turintis veiksnys

holistiškai netyrinėtas, nenagrinėtas ir jos poveikumo vaikų resocializacijai aspektas. Galima sutikti su Sakalausko (2007, p.11–12) įžvalga apie tai, kad „pripažįstant jaunimo nusikalstamo elgesio socialinę svarbą ir pažvelgus į Lietuvos socialinio gyvenimo realybę, tenka pripažinti įvairiomis prasmėmis skurdžią mokslinę, pedagoginę, organizacinę, institucinę ir dalykinę šio elgesio analizės bei socialinės kontrolės bazę“. Praėjus daugiau nei dešimtmečiui ji išlieka aktuali ir šiandien.

Teorinis tyrimo iširtumas. Šio tyrimo objektas apima mokyklos kultūros ir mokinių resocializacijos konstrukto sąryšingumo aspektą, teoriniam iširtumui reikšmingos ir tyrimų, atliktų vaikų socializacijos centruose, išvados – visi šie aspektai yra vienodai svarbūs ir aptariami lygiagrečiai.

Paprastai mokyklos kaip organizacijos kultūra analizuojama žvelgiant iš dviejų perspektyvų: vienu atveju laikoma, kad organizacija yra kultūra, kitu – kad organizacija turi kultūrą. Tai suponuoja kultūros sąvokos tarpdiscipliškumą: priklausomai nuo organizacijos kultūros interpretacijos, ji gali būti nagrinėjama antropologiniu aspektu, atskleidžiančiu jos reikšmę bei procesus, kurių metu ji yra kuriama ar įtvirtinama (Geertz, 1973; Fitzgerald, 1992; Keyton, 2005; Alvesson, 2011; etc.), vadybiniu aspektu, kurio tikslas – suprasti jos sąsajas su veiklos rezultatais ir kaitos galimybėmis, siekiant didesnio efektyvumo jos darbuotojams ar klientams (Earley ir Weindling, 2004; Shein, 2010; Cameron ir Quinn, 2011; Bipath, 2012), edukologiniu aspektu, kuris dažniausiai orientuotas į kultūros raišką, mokyklų tobulėjimą ir kaitą (Hargreaves, 1995; Maslowski, 2001; Wilson ir Cattell, 2005; Tahir *et al*, 2010; Zhu *et al*, 2011; etc.). Kita vertus, neretai mokyklos kultūros sąvoka tyrimuose tapatinama klimatui, kuris dažniausiai suprantamas kaip individuali kiekvieno organizacijos nario percepcija, susieta su jo jausmais ir turima patirtimi (James *et al*, 2008; Van Houtte ir Van Maele, D., 2011), – šių sąvokų atskirtis aptariama ir šiame tyrime.

Užsienio šalių mokslininkai (Sarason, 1996; Scheerens, 2000; Teddlie ir Reynolds, 2000; Fisher *et al*, 2012; Hopkins *et al*, 2016; etc.) jau gana ilgai mokyklos kultūrą laiko šios organizacijos pažinimo, vertinimo bei pokyčių realizavimo pagrindu. Pastaraisiais dešimtmečiais įsigalėjusį mokyklos kultūros vertinimo (*angl. school effectiveness*) diskursą vis dažniau papildo mokyklos tobulinimo teorijos (*angl. school improvement*), fokusuotos į holistinį kultūros atskleidimą. Atlikti moksliniai tyrimai įrodė organizacijos kultūros reikšmę jos valdymui (Levine ir Lezotte, 1990; Scheerens *et al*, 2004; Bryk, 2010; Negis-Isik ir Gursel, 2013), mokytojų pasitenkinimui jų darbu (Lok ir Crowford, 1999, 2004; Erdem ir Demirel, 2007), vidinei komunikacijai (Brown ir Starkey, 1994; Hadson *et al*, 2015), vaiko gerovės politikos įgyvendinimui mokykloje (Van Gasse *et al*, 2016) ir, žinoma, geresniems mokinių akademiniam pasiekimams (Townsend, T., 2007; Van Maele ir Houtte, 2011).

Mokyklos kultūros reikšmė jos mokinių socializacijai – nėra visiškai naujas aspektas. Jis gana plačiai nagrinėtas Lietuvos mokslininkų: Jucevičienė *et al* (2000) tyrė universiteto kultūros sąsajas su studentų socializacijos procesu; Targamadzė (2006) analizavo gimnazijos kultūros reikšmę mokinių socializacijai; Žukauskaitė (2009) nagrinėjo organizacijos kultūros perpratimo svarbą naujų jos narių socializacijos metu; Zuoza (2011) atskleidė mokyklos kultūros ir mokinių socializacijos sąryšingumą. Visgi minėti tyrimai vykdyti socializacijos kaip tapsmo ugdymo įstaigos ar kitos organizacijos bendruomenės nariu aspektu, o šiame tyrime (re)socializacijos procesas suprantamas kaip visą gyvenimą trunkantis procesas. Jo metu vaikų socializacijos centras yra bene pagrindinis institutas, padedantis vaikui siekti jo elgesio pokyčių konkrečių, apibrėžtą laikotarpį.

Šiuo aspektu tyrimų atlikta nedaug: Merkys *et al* (2002), taikydami etnografinio tyrimo metodus, analizavo mokyklų veiklos aspektus, kurie galėtų būti siejami su šių mokyklų kultūrų atskirais elementais, tačiau tuo metu buvo kitas mokyklų statusas, kitaip

aiškinama jų paskirtis visuomenėje, egzistavo kitokia resocializacijos samprata; Alifanovienės ir Šapelytės (2009) publikuoto straipsnio objektas – pedagogų nuostatos nusikalsti linkusių ar nusikaltusių vaikų atžvilgiu, jos neabejotinai siejasi su jų pačių praktine veikla vaikų socializacijos centre, taigi ir mokyklos kultūra, tačiau jų duomenys naudoti iš prieš minėto tyrimo; Indrašienės *et al* (2011) tyrimas labiausiai orientuotas į adaptacijos, sociopedagoginės pagalbos organizavimą, teikimą, santykius, kurie traktuojami kaip kultūros analizės aspektai, nors prieskyra šiam fenomenui neįvardyta; Bakutytės *et al* (2013) darbas orientuotas į resocializacijos procesų valdymą, tačiau didžiausias dėmesys skiriamas delinkventinio elgesio formavimosi patirčiai atskleisti, formalioms Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo nuostatoms įgyvendinti (procedūrų, terminų laikymosi ir kt. aspektams). Bendra šių tyrimų apžvalga rodo, kad vaikų socializacijos centrų kultūra ir jos reikšmė veiklos rezultatams tikslingai iki šiol ne tik nepažinta, bet pasižymi atskirų kultūros raiškos aspektų analize – veikla dažniausiai atskleidžiama remiantis negatyvios praktikos iliustravimu, o ne pozityviais, pasiteisinusiais pavyzdžiais. Tai įvertinus galima teigti, kad neretai tyrėjų koncentravimasis į delinkventinio elgesio vaikų teisių ir interesų užtikrinimą ar fizinės aplinkos kaip išorinės kultūros raišką „užgožia“ edukologinę perspektyvą – padėti tokios paskirties mokykloms atrasti būdus ir galimybes veikti kitaip, tobulinti turimą praktiką.

Tyrimo mokslinė problema. Mokyklos kultūra yra pagrindinis kintamasis, siekiant iširti mokyklos veiklos efektyvumą per mokinių pasiekimus lemiančius veiksnius bei suprasti kokybinės kaitos poreikius bei turinį (Louis ir Lee, 2016). Tai susiję su tuo, kad kultūra laikoma „pagrindinėmis prielaidomis, normomis, vertybėmis ir artefaktais, kurie yra bendri visiems mokyklos nariams ir kurie turi įtakos jų veikimui mokykloje“ (Maslowski, 2001, p. 8–9). Vadovaujantis šia logika pastaraisiais dešimtmečiais vykdyta ne mažai tyrimų (Shoen, 2005; Townsend, 2007; Strand, 2010; Reynolds

et al, 2016; etc.), jų išvadose suformuluotos gerus mokyklos veiklos rezultatus lemiančios kultūros charakteristikos, kurios traktuojamos kaip orientyrai tobulėti siekiančioms ugdymo įstaigoms. Paradoksalu tai, kad juose mokyklos veiklos efektyvumo raiška suprantama tradiciškai – tai aukšti akademiniai mokinių pasiekimai.

Ši mokslinių tyrimų tendencija jau kurį laiką kritikuojama (Kyriakydes, 2005; Creemers ir Kyriakides, 2008; Wringley, 2004) dėl pernelyg siauro ar vienkrypčio požiūrio į mokyklos veiklą ir siekiamų rezultatų interpretaciją – be akademiškumo, mokykla vaiką rengia savarankiškam gyvenimui, perduoda tautos kultūros paveldą, *etc.* Kitaip tariant, ilgą laiką gyvavusiai tradicijai „matuoti“ mokyklas pagal jų mokinių skaitymo, skaičiavimo ar kitus akademinis pasiekimus atrodo nebetikslinga, nes tai atspindi tik vieną iš daugelio mokyklos veikimo sričių, kuri ne visais atvejais yra svarbiausia. Tam įrodyti jau atliekami tyrimai (Van Gasse *et al*, 2016), kuriuose tiriama mokyklos kultūra, jos veiklos efektyvumu įvardijant saugią emocinę aplinką, vaiko gerovės politikos įgyvendinimą, asmenybės ugdymą ar kitus aspektus. Tai reiškia, kad pasikeitus mokyklos veiklos efektyvumo sampratai, kinta ir ją lemiantys kultūros veiksniai – tai pagrindžia, kodėl iki šiol suformuluotos mokyklos kultūros charakteristikos dėl jų stiprios orientacijos į akademinis pasiekimus negali būti taikomos vaikų socializacijos centrums, kurių veiklos rezultatai nukreipti į mokinių resocializaciją.

Vadovaujantis mokyklos efektyvumo tyrimuose taikomu požiūriu, kiekvienos mokyklos, kaip ir vaikų socializacijos centro kaip organizacijos pokyčiai galimi, kai apibrėžiami jos rezultatams siektini kultūros bruožai. Svarstant siekiamos kultūros kontūrus, kaitos galimybes atskaitos tašku laikoma tai, kaip ji realiai reiškiasi dabar, t. y. ką mokyklos bendruomenės nariai galvoja apie mokykloje priimtas vertybes, normas, kokia yra jų pozityvi resocializacijos vykdymo patirtis ar lūkesčiai dėl galimybių keistis (Shoen, 2005; Fullan, 2007, Schein, 2010). Šiame kontekste keliamas klausimas: kokios yra vaikų socializacijos centrų kultūrinės charakteristikos ir kaip turėtų būti

apibrėžiami praktiniais įrodymais grįsti resocializacijai palankūs kultūros bruožai?

Tyrimo objektas – vaikų socializacijos centrų kultūra resocializacijos aspektu.

Tyrimo tikslas – atskleisti resocializacijai palankius vaikų socializacijos centrų kultūros bruožus jų veiklos efektyvumo aspektu.

Tyrimo uždaviniai:

5. Paaiškinti vaikų socializacijos centro kultūros ir resocializacijos sampratas.
6. Teoriškai pagrįsti vaikų socializacijos centrų kultūros reikšmę jų veiklos efektyvumui ir kaitai.
7. Atlikti vaikų socializacijos centrų kultūrų raiškos empirinį tyrimą veiklos efektyvumo aspektu.
8. Identifikuoti resocializacijai palankius mokyklos kultūros bruožus.

Tyrimo metodologija. Tyrime pasirinkta atvejo studijos strategija pagal Yin (2013), kurią vykdant taikomi ir kiekybiniai, ir kokybiniai tyrimo metodai. Atsižvelgiant į tai, kad vaikų socializacijos centrų kultūra analizuojama resocializacijos aspektu šis tyrimas priskiriamas aiškinamajam (*angl. explanatory*) atvejo studijos tipui. Vykdoma įtraukioji (*angl. embeded*) daugybinė (*angl. multiple*) atvejo studija, kai nagrinėjamas atvejis turi skirtingus analizės elementus. Šiame darbe atveju laikoma mokyklos kultūra, o analizės vienetais įvardijami vaikų socializacijos centrai. Pagal Yin (2013) atvejo studijos metodologinė prieiga remiasi konstruktyvistine paradigma, kurioje pripažįstama subjektyvių žmogaus prasmių kūrimo reikšmė ir objektyvumą atspindintys teiginiai.

Tyrimo pasirinkta abduktyvi (Peirce, 1878) mąstymo logika, kai atliekant tyrimą teorija tampa rėmais, kurie naudojami ir derinami siekiant pažinti tiriamo konteksto ypatumus. Cameron ir Quinn, (2011) konkuruojančių vertybių modelis (*angl. Competing values framework*) pasirenkamas kaip šio tyrimo teoriniai rėmai visuose jo etapuose. Šis teorinis modelis leidžia susiaurinti labai platų mokyklos

kultūros konstrukta, jo sudėtinės yra pagrindas plėtoti teoriją dar nepažintame kontekste.

Tyrimo ontologinės nuostatos. Tiriant vaikų socializacijos centrų kultūros realybę aiškinama remiantis struktūrinio funkcionalizmo prieiga (Parsons, 1951): visuomenė suprantama kaip specializuotų struktūrų organizmas, kuriam palaikyti reikalingas moralinis konsensusas, t. y. daugumos visuomenės narių tų pačių vertybių pripažinimas. Tuo vadovaujantis pagrindžiama vaikų socializacijos centro paskirtis visuomenėje – siekti prosocialaus, visuomenės normas atitinkančio vaikų elgesio. Manoma, kad atlikdama jai perduotas funkcijas ši uždaro tipo mokykla privalo palaikyti socialinę tvarką visuomenėje, atliepti jos poreikius ir lūkesčius, perduodama savo ugdytiniam tautos kultūrą.

Tyrimo epistemologinės nuostatos. Struktūrinio funkcionalizmo teorijos perspektyvoje žmogaus veiklos rezultatai įvardijami kaip kultūrinių simbolių mokymosi rezultatas, kuris paremtas ugdymo proceso dalyvių interakcijomis, o jos vyksta reguliuojamos normų, vertybinių nuostatų. Šiame kontekste socialinis konstrukcionizmas pasirinktas kaip epistemologinės nuostatos paaiškinti, kaip vyksta mokinių resocializacijos procesas vaikų socializacijos centre. Pagal Berger ir Luckmann (1966) socialinės tikrovės konstravimo logiką, vaikų socializacijos centrų ugdytiniai šioje įstaigoje patiria, vertina ir interpretuoja bei sieja interpretacijas su ankstesnėmis interpretacijomis ir patirtimis, todėl mokyklos aplinka, santykiai su bendraamžiais, pedagogais, auklėtojais, administracijos atstovais bei kitais asmenimis turi ypatingą reikšmę siekiant jų elgesio pokyčių.

Tyrimo aksiologinės nuostatos. Mokyklos kultūros vertybių interpretacija šiame tyrime remiasi aksiologinio reliatyvizmo nuostatomis, pabrėžiančiomis vertybę kaip žmonių sąmonėje egzistuojantį reiškinių, kuris ontologiškai nepriklauso nuo būties. Vertybės laikomos pagrindine elgesio determinante, jos įvardijamos kaip elgsenos gairės ar nuorodos į pageidaujamą, prioritetinį veiksmų

atlikimą. Tai reiškia, kad vaikų socializacijos centro kultūros vertybėmis laikoma ne bet kokia jo darbuotojų elgesio raiška, o toks veikimas, kuris yra paveikus ar įvardijamas kaip siektinas jų mokinių resocializacijos procese.

Tyrimo loginė schema. Atvejo studija įgyvendinta šiais etapais:

1. Atliktas teorinis tyrimas, skirtas vartojamų sampratų ir teorinio modelio pagrindimui.

2. Vykdytas žvalgomasis kiekybinis tyrimas, kuriuo apibūdintos vaikų socializacijos centrų kultūrinės charakteristikos, jų pagrindu atlikta atvejų atranka.

3. Renkant ir analizuojant kokybinius duomenis atskleista dviejų vaikų socializacijos centrų kultūros raiška.

4. Apibendrinus empirinius duomenis identifikuoti praktika grįsti resocializacijai palankūs mokyklos kultūros bruožai.

Tyrimo teorinis ir praktinis reikšmingumas. Tyrimo teorinį reikšmingumą galima pagrįsti jau sukurtos teorijos plėtojimu bei naujai suformuluotais mokyklos kultūros bruožais, kurie tikslingai orientuoti į mokinių resocializaciją kaip šios mokyklos efektyvumui vertinti tinkamiausią žiūros kampą. Pirma, atvejo studijos metodologijoje pasirinkta abduktyvi logika leido empirinių duomenų analizėje taikyti teorinį modelį, kuris suprantamas kaip tyrimo rėmai ir naudojamas siekiant iširti dar nepažintą kontekstą. Taip ne tik susiaurinta itin plati mokyklos kultūros samprata, bet ir teoriškai išplėstas konkuruojančių vertybių modelio (Cameron ir Quinn, 2011) taikymo laukas, t. y. skirtingi kultūros aspektai kaip vaikų socializacijos centro veiklos efektyvumą lemiantys veiksniai analizuojami ir interpretuojami resocializacijos kontekste. Antra, tyrime identifikuoti palankūs resocializacijai kultūros bruožai ir jų paaiškinimas sukūrė prielaidas teoriškai vertinti mokyklos kultūrą kitu, nei įprasta, aspektu, atskleidė žinojimą, kokie yra pagrindiniai resocializacijai palankios kultūros sampratos dėmenys, apibūdinantys

kryptis, į ką svarbu atsižvelgti siekiant delinkventinio elgesio vaikų integracijos.

Praktinis tyrimo reikšmingumas grindžiamas netradicine mokyklos veiklos efektyvumo samprata šiame tyrime, kuri implikuoja ne akademinis pasiekimus, o resocializacijos procesui palankios mokyklos kultūros turinio analizę – ja vadovaujantis galimas resocializacijai palankių kultūros bruožų naudojimas praktiškai tiek vertinant tyrime dalyvavusių vaikų socializacijos centrų veiklą, tiek projektuojant jų tobulinimo galimybes. Be abejo, minėta analizė ir jos logika gali būti pagrindu ateityje vykdomai vaikų socializacijos centrų veiklos stebėsenai, kurios tikslas – konkrečių veiklos gerinimo priemonių paieška. Atsžvelgiant į reguliariai keliamą vaiko vidutinės priežiūros priemonės vykdymo tobulinimo klausimą, šis darbas taip pat gali būti naudojamas, svarstant jos teisinio reglamentavimo keitimo ar papildymo galimybes, inicijuojant šio tipo mokyklų įvaizdžio kaitą.

Tyrimo struktūra. Darbą sudaro įvadas, teorinė, metodologinė ir empirinių duomenų analizės dalys, mokslinė diskusija, išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas ir priedai. Darbo apimtis – 262 puslapiai, pateikta 28 paveikslai, 52 lentelės, 230 literatūros šaltinių ir 4 priedai.

IŠVADOS

1. Organizacijos kultūros kaip interdisciplininio konstrukto analizė atskleidė kompleksišką jos turinio interpretacijos bei taikymo kontekstą, kuriame išryškintos galimybės mokyklos kultūrą formuoti, keisti, siekiant tobulinti siekiamus veiklos rezultatus. Teoriškai pagrįsta, kad giliam jos pažinimui tinkamiausias vertybinis lygmuo, kuris sukonkretina itin platų organizacijos kultūros konceptą, orientuoja į tuos organizacinės elgsenos aspektus, kurie reikšmingi vaikų socializacijos centro veiklos efektyvumui. Metodologiškai derintos tarsi vienos kitoms oponuojančios nuostatos: viena vertus, kultūra vertinta kaip vientisas, integralus reiškiny, kita vertus, kultūra analizuojama kaip savyje talpinantis subkultūras fenomenas, detaliau gilintasi į atskirus kultūros fragmentus, kurie tiesiogiai susiję su sėkminga vaikų resocializacija. Tai sudarė prielaidas tiek diagnostiškai žvelgti į vaikų socializacijos centrų kultūrą, tiek gilintis į palankios mokinių resocializacijai kultūros raišką, jos pagrindu identifikuojant resocializacijai palankius mokyklos kultūros bruožus.

2. Vaikų resocializacijos samprata pagal sukonstruotą tyrimo logiką orientuota į mokyklos kultūros ir jos veiklos efektyvumo ryšių atskleidimą, apimantį tikslų, iškeltų prioritetų derinimo, atsakomybių pasidalijimo, normų laikymosi bendruomenėje reikšmę siekiamiems rezultatams. Žvelgiant iš tokios perspektyvos resocializacijos procesas nagrinėtas kaip pakartotinė socializacija, dėl kurios pirminio nepalankaus vystymosi reikalinga mokyklos intervencija ir sąmoningas jos veikimas, siekiant padėti mokiniams turimas vertybes pakeisti naujomis, priimtiniomis visuomenei. Per mokyklos veiklos turinio ir jo įgyvendinimo principų empirinių duomenų analizę paaiškinta, kas ir kaip organizaciniu lygmeniu padeda siekti vaikų resocializacijos kaip pagrindinio vaikų socializacijos centro tikslo – gauti rezultatai įvardijami kaip efektyvios mokyklos veiklos įrodymai. Šiame kontekste paneigta tradiciškai mokyklos kultūros tyrimuose

iškeliama mokinių tik akademinių pasiekimų svarba, resocializacijai palanki ugdymo įstaigos aplinka įvardijama kaip alternatyva tokios netradicinės mokyklos veiklos efektyvumui vertinti.

3. Vaikų socializacijos centrų kultūros charakteristikas atskleidžiantys profiliai parodė, kad skirtingi kultūros aspektai yra darbuotojų vertinami labai panašiai – stipriai išreikštų prioritetų nebuvimas pagal konkuruojančių vertybių modelį iš mokslinės perspektyvos paprastai laikomas neišnaudotu įstaigos vidiniu ištekliu, t. y. kultūra laikoma susiformavusia savaime ir palaikoma inertiškai. Šiame kontekste itin aktualus pokyčių aspektas, kuris vienodai reikšmingas tiek švietimo ar nepilnamečių justicijos sistemoms bendrąja prasme, tiek tyrime dalyvavusiems vaikų socializacijos centrams, kurių kultūras lemia išorės kontekstas ir vidaus pastangos, padedančios siekti geresnių rezultatų, tobulėti. Vadovaujantis tokia logika disertaciniame tyrime paliesti imitacinio ir realaus keitimosi klausimai, kurie susipina su mokyklos steigėjų vykdomos restruktūrizacijos ir paties vaikų socializacijos centro įgyvendinamos rekultūrizacijos rezultatais.

4. Vaikų socializacijos centrų kultūros resocializacijos aspektu analizė patvirtino sociokultūrinio požiūrio svarbą, kuris pabrėžia sąveiką tarp mokyklos bendruomenės veiklos rezultatų ir valstybės keliamų reikalavimų specializuotai ugdymo įstaigai delinkventinio elgesio vaikams. Dėl šios priežasties vaikų socializacijos centrų vykdoma resocializacijos praktika kaip kultūros raiška nagrinėta orientuojantis tiek į bendrus, organizacijai vertingus siekinius, tiek išorėje šioms mokykloms keliamus imperatyvus, kurių rezultatai atskleidė mokyklų ir jose dirbančių suaugusiųjų vertybių kongruenciją. Tai reiškia, kad atskirų uždaro tipo mokyklų kultūrų diagnostinis vertinimas parodė nevienodą darbuotojų socializavimosi lygį, t. y. galimai išsiskiriančias mokyklos ir atskirų jos narių nuomones dėl mokyklos kultūros vertybių reikšmingumo planuojant

ir įgyvendinant vaikų resocializacijos procesą. Gautų įžvalgų pagrindu taip pat identifikuotas vaikų socializacijos centrų galimų vykdyti pokyčių laukas – asmens, organizacijos ir visuomenės vertybių dermė, apimanti jų tarpusavio ryšius bei interesus.

5. Mokyklos kultūros raiškos analizei pasitelkta informantų patirtis atskleidė pasiteisinusios praktikos ar siektinų vertybių turinį, veikimo principus, iš kiekvienos mokyklos gyvenimo tai iliustruota palankios delinkventinio elgesio vaikams resocializuotis aplinkos kūrimo pavyzdžiais. Metodologiškai tiriant kultūrą ir parodant subkultūrų pagal turimą statusą organizacijoje skirtumus, išryškinti resocializacijai aktualiausi kultūros veiksniai. Nagrinėjant abiejų mokyklų kultūros orientacijos raiškos turinį ir pasitelkiant pasikartojančius aspektus, identifikuota, kokie yra resocializacijai palankūs mokyklos kultūros bruožai. Jie suformuluoti pagal konkuruojančių vertybių modelio struktūrą, t. y. kiekvienos kultūros orientacijai charakterizuoti jai reikšmingi aspektai – taip išplėtotas teorinis šio modelio pagrindimas, pateikta alternatyvus šio teorinio modelio taikymo perspektyva.

6. Orientacijos į atvirą sistemą rėmuose aptarta kaita rodo, kad nepilnamečių justicijos politikos gairės, jas vertinant per ilgalaikės perspektyvos prizmę, keitėsi iš esmės: nuo visiškos įstaigų izoliacijos nuo visuomenės iki atviros bendruomenei organizacijos, kuri palaipsniui ugdo ir padeda vaikams pasirengti socialinei integracijai. Atsižvelgiant į tai, vaikų socializacijos centrų statusas ir veiklos turinys analizuotas platesniame kontekste: skirtingai nei iki šiol, resocializacijos procese aptariant pagalbos teikimą nėra išimtinai matomi tik vaikai, bet ir jų tėvai, globėjai, tiesioginis santykis su jais įvardijamas kaip pokyčių reikalaujanti kryptis. Kaip didžiausias, iki šiol mažai plėtotas iššūkis pokyčių link – vaiko palydėjimas į šeimą, pasibaigus vaiko vidutinės priežiūros priemonės vykdymui. Tyrimo informantai pabrėžė pakitusį požiūrį į delinkventinio elgesio vaikus,

individualių jų poreikių ir gebėjimų vertinimą, kartu ir unifikuotos veiklos ar pagalbos atsisakymą, didesnę atvirumą. Išanalizavus abiejų atvejų kokybinius duomenis prieita prie išvados, kad mokykla to gali pasiekti per metodų ir priemonių įvairovę, ne monotoniškai organizuojamą ugdymo procesą ir įvairiapusę specialistų pagalbą. Profesijos pagrindų suteikimas vaikams, formaliojo ir neformaliojo švietimo integracija ir profesinė priežiūra (supervizijos) vaikų socializacijos centro personalui yra vieni svarbiausių veiksnių šiai kaitai pasiekti.

7. Tiriant orientaciją į racionalų tikslą, didžiausias dėmesys skirtas pagrindiniam tikslui – mokinių resocializacijos proceso paaiškinimui. Informantų patirtys parodė, kad sėkminga resocializacija traktuojama kaip bendras vaiko ir mokyklos pastangų rezultatas, kurį parodo vaiko prosocialaus elgesio raiška, sukurti ar atkurti ryšiai su jam svarbiais artimaisiais, kitais žmonėmis. Tam įgyvendinti reikalingas alternatyvios vaiko praeičiai tiek fizinės, tiek socialinės mokyklos aplinkos kūrimas, vaikui svarbių, artimų žmonių joje dalyvavimas. Mokyklos veikloje su vaiku itin pabrėžtas keliamų tikslų realistiškumas ir ėjimas kartu tikslo link pagal vaiko, o ne darbuotojų, galimybes ir poreikius. Išnagrinėtas resocializacijos vykdymo ir vertinimo turinys iš mokyklų darbuotojų perspektyvos atskleidė gyvenimiško konteksto svarbą, akcentavo tiek teigiamas, tiek netikėtas ar neigiamas situacijas ir joms būdingas emocijas, galinčias kilti bet kuriam visuomenės nariui – tokių patirčių poreikis suprantamas kaip vienas svarbiausių sąlygų vaikų resocializacijos tikslams pasiekti.

8. Orientacijos į vidinę veiklą analizė leidžia konstatuoti, kad daug metų gyvavusi uždara sistema bei siekis joje užtikrinti geriausius vaiko interesus lėmė gana detalų veiklų reglamentavimą vaiko bendravimo, elgesio vertinimo ar pagalbos teikimo aspektais. Vis dėlto formalių taisyklių ir kitų dokumentų turinys, yra kur kas

platesnis, kaip ir visose organizacijose, egzistuoja nerašytos, bet visiems organizacijos nariams žinomos normos, geroji mokyklos veiklos praktika. Tai aptariant su tyrimo informantais, paaiškėjo, kad reikšmingiausia vidinės veiklos turinyje laikoma visuomenės normų integravimas į mokyklos gyvenimą, laiko ir veiklos struktūravimas, kuris suvokiamas kaip išorinės ribos, padedančios vaikui nubrėžti savo vidines ribas. Tarptautiniuose dokumentuose išskiriamas tokio tipo mokyklų veiklos vykdymo už jų ribų vykdymo reikšmingumas – tai atpažįstama ir kaip geroji vaikų socializacijos centro patirtis: informantai išskyrė veiklų planavimą ir vykdymą ne mokykloje kaip būtiną sąlygą, jai įgyvendinti ugdymo procese teigė taikantys alternatyvius metodus, veiklos formas ir būdus. Viduje kuriamai tvarkai vykdyti kaip reikalingiausias faktorius nurodytas taisyklių paprastumas ir aiškumas, vaikų įtraukimas į jų nustatymą bei suaugusiųjų vieningumas, nuoseklus veikimas šioje srityje. Ypač akcentuota vaiko elgesio pokyčių vertinimo tema, aktualizuotas tokios sistemos mokykloje skaidrumas bei dėmesys detalėms, kai kiekvieno vaiko net ir mažiausios pastangos yra pastebimos ir įvertintos.

9. Orientacijai į žmogiškuosius santykius šiame tyrime skirtas ypatingas dėmesys – jie tyrimo dalyvių laikomi pagrindu palankiai vaikų resocializacijai. Santykiai apima visus mokyklos aplinkoje esančius asmenis ir sąveiką tarp jų, vienu kitoms daromą įtaką, poveikį bendriems veiklos rezultatams. Išanalizavus šį aspektą apibūdinančius duomenis matyti, kad pozityviems santykiams kurti ir palaikyti svarbiausia suaugusiojo buvimas pavyzdžiu ir empatija bendraujant su vaiku. Ir vaikams, ir suaugusiesiems veikiant resocializacijos procese būtinas saugumo jausmas ir pasirengimas padėti vienas kitam – tai daugiausia grupėse dirbantys pedagogai, kurie daugiausiai laiko praleidžia su vaikais, jų vaidmuo neretai tapatinamas su tėvų (globėjų) atsakomybėmis. Pasiteisinusi mokyklos patirtis išryškino vaikų socializacijos centro darbuotojo idealą – tai pozityviai nusiteikęs lyderis, kuris kritiškai mąsto, viską apgalvoja,

domisi jaunimui aktualiomis temomis, neturi išankstinių nuostatų, geba valdyti savo emocijas, moka juokauti, yra atsidavęs savo darbui ir vaikams, jam lygiavertis santykis – asmeninė vertybė. Abiejų mokyklų darbuotojai akcentavo, kad visa tai siekiant vykdyti realiai, negalima eliminuoti kolektyvo bendrumo, tarpusavio pasitikėjimo ir komunikacijos, asmenybių skirtybės ar kylančios problemos mokyklos bendruomenėje turi būti laikomos ne trukdžiais, o galimybėmis.

LIST OF PUBLICATIONS

1. Bieliūnė S. (2013). The Culture of Children Socialization Centers as the Assumption for Successful Student Re-socialization: Theoretical Insights. *Social Transformations in Contemporary Society: Proceedings of an International Scientific Conference for Young Researchers*, 1, 111–119.
2. Bieliūnė. S. (2016). Požiūrio į delinkventus ir jiems skirtų įstaigų kaita: teorinės išvalgos. *Acta Paedagogica Vilnensia*, No 37, p. 98–113.
3. Bieliūnė S. (2018). Culture as a Tool for School Improvement: the Case of Children Socialization Centers. *Economics and Culture*, 15(1), p. 70–77.

PUBLIKACIJŲ SĄRAŠAS

1. Bieliūnė S. (2013). The Culture of Children Socialization Centres as the Assumption for Successful Student Re-socialization: Theoretical Insights. *Social Transformations in Centemporary Society: Proceedings of an International Scientific Conference for Young Researchers*, 1, 111-119.
2. Bieliūnė. S. (2016). Požiūrio į delinkventus ir jiems skirtų įstaigų kaita: teorinės išvalgos. *Acta Paedagogica Vilnensia*, Nr. 37, p. 98-113.
3. Bieliūnė S. (2018). Culture as a Tool for School Improvement: the Case of Children Socialisation Centres. *Economics and Culture*, 15(1), p. 70-77.

SHORT INFORMATION ABOUT THE DOCTORAL CANDIDATE

Simona Bieliūnė worked as a social pedagogue from 2008 to 2017, participating in the development and improvement of the system of minimal and medium child care in Lithuania, and providing methodological assistance to municipal child welfare commissions and child socialization centers. In 2008 she graduated from Vilnius Pedagogical University with a degree in Social Pedagogy, and in 2012 obtained a Master's degree in Educology at Vilnius University.

Scientific interests: school culture, student socialization and resocialization, organizational improvement activities, education of children with delinquent behavior.

Presentations at scientific conferences:

1. Bieliūnė S. (June 5–6, 2013), presentation *The Culture of Children Socialization Centers as the Assumption for Successful Student Resocialization: Theoretical Insights* at the International Conference of Young Researchers *Social Transformations in Contemporary Society*, Mykolas Romeris University.
2. Bieliūnė S. (May 12–13, 2016), presentation *Vaikų, kuriems skirta vidutinė priežiūra, socialinė integracija: savivaldybių atvejų analizė* at International Interdisciplinary Scientific Conference *Liga ir negalė kultūroje*, Šiauliai University.
3. Bieliūnė S. (October 6 and 26, 2016), presentation *Nusikalsti linkusių vaikų resocializacija: bausti ar ugdyti?* at scientific practical conferences *Pagalba vaikams ir jų šeimoms savivaldybėse: iššūkiai ir galimybės*, Klaipėda University and Mykolas Romeris University.

4. Bieliūnė S. (November 9, 2017), presentation *Sėkminga nusikalsti linkusių vaikų resocializacija – kas tai?* at scientific practical conference *Resocializacija be įkalinimo: poreikis korekcijos sistemos reinvesticijai*, The Law Institute of Lithuania.
5. Bieliūnė S. (April 26–27, 2018), presentation *Culture as a tool for school improvement: the case of children socialization centers* at International Scientific conference *Emerging Trends in Economics, Culture and Humanities (etECH2018)*, University College of Economics and Culture (Latvia), Alberta College (Latvia), Walsh College (USA), University of Economics in Katowice, Faculty of Management (Poland).

Improvement of qualification in research methodology:

1. June 22–26, 2015, seminar *Ethnographic strategy in education*, prof. J. Green, prof. A. Skukauskaitė. Klaipėda University.
2. June 27–28, 2016, seminar *Kada, kaip ir kodėl taikyti atvejo studiją kaip tyrimo metodą*, prof. V. Žydžiūnaitė. Socialinio tyrėjo mokykla.
3. July 2017, research internship (6 ECTS), prof. Rui Sousa course *Case Study Research: Design, Execution and Publication*. Ljubljana University (Slovenia).

Applied research and participation in working groups:

1. Bieliūnė S., Blažytė V., Stepanova K. (2015). Research *Vaiko, kuriam skirta vidutinė priežiūra, integracija: kontekstas, poreikiai ir galimybės*.
2. Bieliūnė S., Buzarevič A., Pranka D., Žėkas T. (2015). Analysis *Vaiko minimali ir vidutinė priežiūra Lietuvoje ir užsienyje: teisiniai ir praktiniai aspektai*.
3. 2015 – Group member for draft amendment to the law on Child Minimal and Medium Care by the order of the Minister

of Ministry of Education and Science of the Republic of Lithuania No V-196.

4. 2016-2017 – Member of the coordination group for the reorganization of children socialization centers by the order of the Minister of Ministry of Education and Science of the Republic of Lithuania No V-918.

TRUMPOS ŽINIOS APIE DISERTANTĄ

Simona Bieliūnė, dirbdama socialine pedagoge, 2008–2017 m. dalyvavo kuriant ir tobulinant vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros sistemą Lietuvoje, teikė metodinę pagalbą savivaldybių vaiko gerovės komisijoms ir vaikų socializacijos centrams. 2008 m. baigė socialinės pedagogikos studijas Vilniaus pedagoginiame universitete, 2012 m. įgijo edukologijos krypties kvalifikacinį magistro laipsnį Vilniaus universitete.

Mokslinių interesų sritys: mokyklos kultūra, mokinių socializacija ir resocializacija, organizacijos tobulinimo veikla, delinkventinio elgesio vaikų ugdymas.

Skaityti pranešimai mokslinėse konferencijose:

6. Bieliūnė S. (2013 m. birželio 5–6 d.) pranešimas „The Culture of Children Socialization Centers As The Assumption for Successful Student Resocialization: Theoretical Insights“ jaunųjų tyrėjų tarptautinėje konferencijoje “Social Transformations in Contemporary Society“, Mykolo Romerio universitetas.
7. Bieliūnė S. (2016 m. gegužės 12–13 d.). pranešimas „Vaikų, kuriems skirta vidutinė priežiūra, socialinė integracija: savivaldybių atvejų analizė“ tarptautinėje interdisciplininėje mokslinėje konferencijoje „Liga ir negalė kultūroje“, Šiaulių universitetas.
8. Bieliūnė S. (2016 m. spalio 6 ir 26 d.) pranešimas „Nusikalsti linkusių vaikų resocializacija: bausti ar ugdyti?“ mokslinėse praktinėse konferencijose „Pagalba vaikams ir jų šeimoms savivaldybėse: iššūkiai ir galimybės“, Klaipėdos universitetas ir Mykolo Romerio universitetas.
9. Bieliūnė S. (2017 m. lapkričio 9 d.) pranešimas „Sėkminga nusikalsti linkusių vaikų resocializacija – kas tai?“

mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Resocializacija be įkalinimo: poreikis korekcijos sistemos reinvesticijai“, Lietuvos teisės institutas.

10. Bieliūnė S. (2018 m. balandžio 26-27 d.) pranešimas „Culture as a tool for school improvement: the case of children socialization centers“ tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Emerging Trends in Economics, Culture and Humanities (etECH2018)“, Ekonomikos ir kultūros universitetas (Latvija), Alberta koledžas (Latvija), Volšo koledžas (JAV), Katovicų ekonomikos universiteto Vadybos fakulteto (Lenkija).

Kvalifikacijos tobulinimas tyrimų metodologijos tema:

4. 2015 m. birželio 22–26 d. seminaras „Ethnographic strategy in education“, prof. J. Green, prof. A. Skukauskaitė. Klaipėdos universitetas.
5. 2016 m. birželio 27–28 d. seminaras „Kada, kaip ir kodėl taikyti atvejo studiją kaip tyrimo metodą“, prof. V. Žydžiūnaitė. Socialinio tyrėjo mokykla.
6. 2017 m. liepos mėn. mokslinė stažuotė (6 ECTS), prof. Rui Sousa kursas „Case Study Research: Design, Execution and Publication“. Liublianos universitetas (Slovėnija).

Vykdyti taikomieji tyrimai, dalyvavimas darbo grupėse:

5. Bieliūnė S., Blažytė V., Stepanova K. (2015). Tyrimas: „Vaiko, kuriam skirta vidutinė priežiūra, integracija: kontekstas, poreikiai ir galimybės“.
6. Bieliūnė S., Buzarevič A., Pranka D., Žėkas T. (2015). Analizė: „Vaiko minimali ir vidutinė priežiūra Lietuvoje ir užsienyje: teisiniai ir praktiniai aspektai“.
7. 2015 m. LR švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-196 Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo pakeitimo projekto rengimo grupės narė.

8. 2016–2017 m. LR švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-918 vaikų socializacijos centrų pertvarkos koordinavimo grupės narė.

NOTES

Vilniaus universiteto leidykla
Saulėtekio al. 9, LT-10222 Vilnius
El. p. info@leidykla.vu.lt,
www.leidykla.vu.lt
Tiražas 35 egz.